

Riksdagen Uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden 2016/17:4

Torsdagen den 29 september

§ 1 Miljö

Statsrådet Isabella Lövin

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för miljö den 20 juni 2016

Återrapport från informellt ministermöte den 11–12 juli 2016

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för miljö den 30 september 2016

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

EU-nämnden börjar nu sitt sammanträde. Vi har i dag i huvudsak en punkt, och det är information och samråd inför det extra miljørådsmötet i morgon. Därför har vi ministern för internationellt utvecklingssamarbete och klimat Isabella Lövin här.

Jag beklagar att vi håller detta möte på exakt samma tid som miljö- och jordbruksutskottet håller möte, särskilt eftersom det ämne vi hanterar här är ett ämne som naturligtvis är av intresse för miljö- och jordbruksutskottets ledamöter. Det gick upp för mig först i går, men då var det lite sent att ställa om allting. Jag har dock vidtalat och haft samtal med ordföranden i miljö- och jordbruksutskottet om att vi ska säkerställa att vi inte får den ordningen igen.

Miljö- och jordbruksutskottet hade bestämt att det inte prioriterade att ha ett eget samråd om denna punkt, och då är det naturligtvis extra olyckligt att punkten kommer samtidigt som utskottet sitter i en annan överläggning med en annan minister. Jag beklagar det och hoppas att parti-grupperna har lyckats använda sina resurser till detta i alla fall.

Då går vi över till den punkt som handlar om det extra miljørådet. Vi börjar med återrapporterna.

Anf. 2 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Ordförande! Jag tackar nämnden för att det gick att sammanträda så här flexibelt.

Vi har lämnat en skriftlig återrapport från miljørådsmötet. Om det finns några frågor kan vi svara på dem.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Det handlar alltså om återrapporter både från mötet i rådet den 20 juni, som var ett ordinarie miljøråd, och från det informella ministermötet den 11–12 juli. Jag finner att det inte finns några frågor från ledamö-

terna om de skriftliga återrapporter vi har fått, utan vi lägger dem till handlingarna.

Vi går över till information och samråd inför det extra miljörådsmöte som hålls i morgon. Där har vi två dagordningspunkter, och den första handlar om ratificering av Parisavtalet.

Anf. 4 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru ordförande! Ordförandeskapet har bjudit in till ett extrainsatt rådsmöte i morgon i syfte att få en snabb EU-ratificering av Parisavtalet. Bakgrunden till detta är att sannolikheten för att Parisavtalet faktiskt ska träda i kraft redan i år nu har ökat högst väsentligt med tanke på att både USA och Kina, som är de två största utsläpparna, har ratificerat det.

För tre dagar sedan hade hela 61 länder, som står för utsläpp motsvarande 48 procent av de globala utsläppen, ratificerat. För att Parisavtalet ska träda i kraft krävs, som ni vet, att 55 parter som tillsammans står för minst 55 procent av de globala utsläppen ska ha ratificerat. Indien har nu meddelat att man kommer att ratificera, och med det tillägget kommer vi att befinna oss 3 procent från 55 procent. EU skulle då mycket väl kunna vara det som tippar vågskålen.

Detta gör det högst möjligt att det skulle kunna bli ett förstapartsmöte redan vid COP 22 i Marrakech i november. Vi anser att det är oerhört glädjande att Parisavtalet har fått så starkt stöd världen över och att avtalet kan bli operativt mycket tidigare än vad världen hade förväntat sig. Det visar att världens länder är beredda att lösa klimatfrågan och är villiga att agera gemensamt för att se till att detta blir allvar.

Ordförandeskapet förslår nu att EU och de medlemsstater som är redo att ratificera ska göra det så snart som möjligt. Regeringen stöder detta förslag eftersom det skulle innebära att EU och dess medlemsstater kan bidra till att Parisavtalet träder i kraft, vara part vid det första partsmötet och fortsätta att visa ledarskap i det globala klimatarbetet.

Under förutsättning att regeringens proposition om godkännande av Parisavtalet behandlas och får bifall senast den 12 oktober i riksdagen kan Sverige ratificera senast den 15 oktober och bli part vid ett eventuellt första partsmöte i Marrakech.

Det normala förfarandet är dock att EU och dess medlemsstater ratificerar samtidigt och att den interna ansvarsfördelningen är beslutad. Det aktuella förfarandet för med sig frågor om kompetens mellan EU och medlemsstaterna och om ansvaret för EU:s gemensamma mål.

Ordförandeskapet och många medlemsstater har uppmärksammat detta, och regeringen stöder ordförandeskapets förslag till gemensamt uttalande – jag tror att EU-nämnden har fått det i förväg – om att ingen kompetensförskjutning ska ske till följd av rådsbeslutet och att beslutet inte ska utgöra ett prejudikat.

En förutsättning för att EU ska kunna ratificera Parisavtalet i förväg är att samtliga medlemsstater är eniga. Ett fåtal medlemsstater har hittills ställt krav på tillägg i rådsbeslutet och uttalandet som skulle kunna få långtgående konsekvenser. Det inkluderar en ny rättslig grund för Parisavtalet och de rättsakter som genomför avtalet, nämligen 2030-ramverket. Följden av denna rättsliga grund skulle bli krav på konsensus.

För Sverige är det viktigt att respektera gällande regler om EU:s lagstiftningsprocess när det gäller genomförandet av Parisavtalet. Än så

Anf. 5 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Tack för redovisningen av regeringens ståndpunkt! Låt mig först instämma i glädjen över att Europas länder har kommit så långt att det nu är dags för antagande i rådet. Jag tycker att det är mycket glädjande att vi har kunnat komma så långt som vi har gjort i detta sammanhang.

Jag har lite frågor och funderingar om part och kompetens. Ingen kompetensförskjutning ska ske enligt ordförandeskapets förslag till uttalande, och samtidigt ska EU vara en part. Vad deltar EU med som part? Man har ju inga utsläpp i EU, utan det är medlemsstaterna som har utsläpp. Det är EU:s medlemsstater som kan ingripa och göra något för att minska de utsläpp som finns. Med vilken kompetens är det tänkt att EU ska delta i de kommande mötena på global nivå?

Anf. 6 JESPER SKALBERG KARLSSON (M):

Ordförande! Tack för redovisningen av regeringens ståndpunkt!

Jag instämmer med både ministern och Eskil Erlandsson i att det är glädjande att vi nu har ett globalt klimatavtal som väsentligen skärper processen efter Kyotoprotokollet. Det är något som Sverige har jobbat för under många år och under olika regeringar.

Om vi tittar bara på nämndens ledamöter ser vi att flera av oss var på plats i Paris under COP 21. Sedan dess har ganska mycket hänt. 174 länder undertecknade en avsiktsförklaring i New York i april. De stora utsläpparna USA och Kina har sagt att de ska ratificera. Många SIDS-länder – de små önationerna – har ratificerat. De släpper inte ut så mycket men är många till antalet, och därför närmar vi oss ganska snabbt den gräns där avtalet träder i kraft.

Sverige som land är väl rustat inför den dag då detta sker. Sveriges främsta bidrag till klimatomställningen är forskning, teknikutveckling och saker som gör att andra länder som inte är lika utvecklade som vi inte behöver göra om våra misstag. Det är ett ganska stort bidrag. Vi är också det land som allra tydligast har visat att vi kan kombinera snabbt sjunkande utsläpp med ekonomisk tillväxt, och det är en viktig ledartröja att fortsätta att ha på sig.

EU-kommissionen har föreslagit en ansvarsfördelning med en 40-procentig minskning till 2030, och det är vi redan över i och med Miljömålsberedningens förslag från i somras, vilket är glädjande. Dessutom kan man säga att välståndet i Sverige historiskt har byggt på ett omvandlingstryck där vi har bejakat teknikutveckling och handlat mycket med andra länder. Vi moderater ser gärna att den utvecklingen fortsätter.

Jag har två farhågor just nu när det gäller denna punkt. Den ena är det som Eskil Erlandsson lyfte fram nyss och som är en viktig och stor fråga. Jag skulle vilja komplettera den genom att fråga: Finns det något annat på bordet inför mötet än just ansvarsfördelningen? Finns det en risk att Sverige lämnar carte blanche i någon fråga utöver ansvarsfördelningen när frågan om Paris läggs fram på EU-nivå?

Vi vill inte hamna i samma position som Frankrike, där man gick fort fram och sedan fick en debatt om huruvida man nu hade abdikerat och

gett makten till EU. Det skulle vara skönt att slippa den diskussionen i Sverige.

Den andra farhågan är hur det går för COP i arbetet med att precisera utsläppsminskningarna och strategin för att nå dessa. Jag vill minnas att kort efter COP 21 i Paris var utsläppsminskningarna, om man räknade samman NDC:erna, av en sådan magnitud att vi närmar oss 3 grader. Det skulle vara intressant att höra om det har skett något på den fronten på informella möten sedan den 20 juni.

I övrigt hoppas jag att vi kan gå framåt och bli en part, som EU. Det skulle vara väldigt olyckligt om vår absolut bästa miljöorganisation, som EU faktiskt är, inte har en plats vid bordet i Marrakech, förutsatt att det mötet blir av.

Anf. 7 JENS HOLM (V):

Jag har två frågor. Jag vill börja med att konstatera att det är bra att man siktar på att ratificera innan Marrakech. Det ser ut som att det blir så, och det är väldigt bra. Det är också bra att det är den svenska planen.

Min första fråga gäller vad bakgrunden är till den snabba ratificeringen. Tidigare har jag inte förstått att det har varit i pipeline vare sig för EU eller för Sveriges del. Det är förstås bra, men är det någonting som har hänt?

Var det helt enkelt USA och Kina som gjorde att EU knuffades fram? Om man bara ser det som ett spel, vilket det inte är, var det den här gången USA och Kina som var först på bollen. Ifall ministern har några kommentarer om det skulle jag vara intresserad.

Sedan undrar man vilka länder det är som konstrar och vill kasta in grus i maskineriet. Jag tror att jag vet på ett ungefär. Det vore bra om ministern kunde vara lite tydligare på den punkten. Det är väldigt olyckligt att man blandar in ansvarsfördelningen och de utsläpp som de facto ska träda i kraft i EU med ratificeringen.

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Jag har några synpunkter från min sida. Det är naturligtvis oerhört glädjande att se att den kraft som nu finns runt Parisavtalet, precis som ministern påpekar, gör att det går mycket snabbare i ratificeringsprocessen än vad någon sittande vid bordet i Paris riktigt hade tänkt sig. Det här är ett avtal som i första hand är tänkt att reglera de globala utsläppen efter 2020 när den andra åtagandeperioden i Kyotoöverenskommelsen tillsammans med Copenhagen Accord faller ut tidsmässigt.

Det är bra att man får än mer tid på sig att förbereda den fördjupning och skärpning av åtaganden som kommer att krävas väldigt snabbt efter 2020. Precis som ledamoten från Moderaterna påpekade var det ståndpunkten redan i Paris att det kommer att behöva tas flera steg, och vi behöver ta dem snabbt.

Detta är inte helt okomplicerat. Läser man om bakgrunden och också de rättsliga utlåtandena från rådets rättstjänst om de här frågorna ser man att det inte är helt enkelt med den här ordningen. Ministern påpekade det risktagande i kompetensfördelning som finns i detta. Både rådet och kommissionen är nu överens om att man ska göra ett tydligt uttalande om att den här processen inte är det normala.

Argumenten för att genomföra en snabb process står tydligt i dokumenten. Man är mån om att vara vid bordet. Precis som i tidigare klimatförhandlingar är både EU och EU:s medlemsstater vid bordet. Det är den ordningen som man har haft eftersom det är ett delat område. Även unionen har åtaganden i den del som handlar om inte minst ETS eftersom det är ett gemensamt instrument vi har i EU. Det är oerhört viktigt och bra att Sverige kan driva på för det.

Andra delar i problematiken handlar om hur man säkerställer att den plan för att genomföra det europeiska gemensamma åtagandet kan gå fram så snabbt och smidigt som möjligt i enlighet med de lagstiftningsprocesser som kommissionen och ordförandeskapet nu driver på med både ETS-cykeln och den interna bördefördelningen inom den icke handlande sektorn.

Här är det väldigt oroväckande att det är tydligt att vissa medlemsstater, nästintill grannländer till Sverige, försöker att utnyttja situationen med en uppsnabbning av ratificeringen för sina egna intressen i implementeringen av 2030-agendan. Jag skulle vilja fråga hur ministern ser på situationen med de starka yttringar som finns från Polen och andra på processen.

Det blir väldigt dubbla budskap. Å ena sidan har ordförandeskapet och kommissionen mycket på fötterna. Man säger tydligt att alla medlemsstater var uppe på podiet och signerade under New York-sessionen. Alla medlemsstater, inklusive Polen, var med på ministernivå under de timmar då man beslutade att ge accept för den sluttext som fanns i Paris.

Å andra sidan finns ett handlande som visar att man är väldigt enig i EU-kretsen. Samtidigt finns det indikationer på att Polen och eventuellt några fler vill utnyttja processen just nu för att ge helt nya förutsättningar för det som i grunden lades fram som beslut på toppmötet av EU:s statschefer i oktober 2014.

Här riskerar det att det blir en förhandling på något sätt. Jag tror att det är viktigt för nämnden att höra om det finns någon förberedelse på vad man i så fall är beredd att "trejda" med. Det är ett väldigt högt pris. Många i EU, och Sverige är en av de ledande, vill att EU här ska kunna visa ledartröjan och verkligen gå fram i en snabbare process. Samtidigt vill vi inte försvaga den lagstiftningsprocess som pågår. Några ord om det vore väldigt bra.

I övrigt kan man konstatera att en tydlighet om att det kommer att träda i kraft innan det byts president i USA är en övergripande motivation för många länder att få det på plats redan i höst.

Anf. 9 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Tack för alla frågor. Jag tror att vi alla delar glädjen över att det har gått så pass fort och att det finns så mycket stöd för Parisavtalet. Det är en fortsättning på en väldigt positiv utveckling.

När det gäller kompetensfördelningen, som Eskil Erlandsson frågade om, är det fråga om ett blandat avtal. Både EU och medlemsstaterna som sådana är signatärer till Parisavtalet. EU har bland annat i egenskap av ansvarigt för ETS-systemet, som ordföranden påpekade, en operationell plats vid bordet som signatär till Parisavtalet. Den delen har EU kompetens över. Medlemsstaterna har givetvis i den icke handlande sektorn ansvar för utsläppsminskningarna. Samtidigt antar vi gemensamt

målen på EU-nivå med 2030-ramverket. Det är blandad kompetens helt enkelt.

Det finns en oro, och den delar också Sverige, att det skulle sätta ett prejudikat att EU ensamt går fram och ratificerar. Därför är det så viktigt, som vi också stöder, att uttalandet inte ska ses som ett prejudikat. Det är ett internationellt avtal där medlemsstaterna givetvis också måste ratificera. Problematiken i det berörs i uttalandet.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Uttalandet ligger här på bordet. Det var av några skäl inte utskickat tidigare, men det redogörs för det i ståndpunkten.

Anf. 11 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Moderaterna frågade om hur arbetet går för att vi ska kunna skärpa ambitionerna så att vi ska leva upp till Parisavtalets skärpta målsättningar. Det är bland annat det som kommer att behandlas nu i Marrakech i COP 22. Det handlar om att ta fram ett arbetsprogram för att se cyklerna och få transparens i hur man räknar utsläppsminskningar och komma överens om det så att vi arbetar efter samma modell. Det är vad förberedelserna inför COP mycket har handlar om. Det kommer vi också att tala om under nästa dagordningspunkt.

Jens Holm frågade om varför det har gått så fort. Det är flera faktorer. Det är att president Obama har varit väldigt mån om att se till att det ska ratificeras innan presidentvalet, av lätt insedda skäl. Vi har en presidentkandidat som har uttalat att han inte är så intresserad av Parisavtalet, minst sagt. Jag tror att det är väldigt mycket det som ligger bakom.

Det handlar om president Obamas ledarskap och också Ban Ki Moons stora personliga engagemang i frågan. Han samlade många länder i New York förra veckan, ett trettiotal länder, för att ratificera. Det finns just nu ett starkt internationellt ledarskap. Inom kort kommer vi inte att ha de ledarna kvar längre. Det är ett väldigt bra momentum nu att försöka fullfölja Parisavtalet.

Vilka länder kastar in grus i maskineriet? Det har redan nämnts. Det är Polen och i viss mån också Italien och Litauen som anser att de har fått förslag på lite för stora utsläppsminskningar. De vill gärna använda det här tillfället till att driva sina intressen. Ordföranden frågar om det finns några frågor förberedda från vår sida eller kommissionens sida för att bedriva något slags handel i morgon, och det finns det inte. Det är uttalandet som finns och förtydligandet som medlemsstaterna står bakom för att vi ska kunna gå fram med det.

Det som bland annat Polen har försökt med är att vi ska ändra rättslig grund för att hela Parisavtalet och implementeringen ska ske på Europeiska rådet, vilket skulle innebära att man skulle ha konsensus. Men här har kommissionens rättstjänst, och jag tror även rådets rättstjänst, sagt att det inte alls är lämpligt. Dessutom ligger det redan ett fall i EU-domstolen vad gäller marknadsstabilitetsreserven som prövas just nu. Man ser inte att det skulle finnas skäl att ta upp ytterligare ett fall med liknande problematik. Det finns inget stöd för det. Men det är ett exempel på hur man försöker kasta in grus i maskineriet.

Jag tror att det var allt.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Jag har en följdfråga. Det framgår att man försöker särskilja processerna och tydliggöra att man går fram med Parisprocessen i den lite anorlunda ordningen än hur man hade tänkt sig. Sedan fortsätter man diskussionerna om implementeringen av 2030-ramverket enligt de principer och den lagliga grund som man har haft sedan tidigare.

Det är också tydligt från uttalandet att man poängterar att ratifikationsprocessen i sig inte föregår något lands ratifikationsprocess. Det är bra utifrån en rent konstitutionell synpunkt att inte rådet kan tala om hur ett visst parlament ska rösta. Det skulle det parlament vi alla sitter i inte gilla.

Samtidigt uppmärksammar det den svåra frågan om till exempel Polen, som vi vet ännu inte har ratificerat Dohatillägget. Det är vad som formellt giltiggör EU:s löfte till utvecklingsländerna om den andra åtagandeperioden i Kyotoprotokollet.

Vi vet att det landet har använt den draghästen för att inte ratificera. Vad händer då med EU:s ratifikation av Parisavtalet? Sverige och merparten av medlemsländerna, antar jag, kommer att ratificera inom kort. Vad händer med våra och EU:s ingångna avtal om ett eller flera medlemsländer inte klarar av sin nationella ratifikationsprocess?

Anf. 13 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Jag tror att jag hoppade över en fråga tidigare, och jag tror att vår rättschef kanske kan svara på den. Det gällde om vi lämnar carte blanche på någonting. Det var en fråga från Moderaterna.

Anf. 14 JESPER SKALBERG KARLSSON (M):

Efter det franska parlamentets ställningstagande uppkom en debatt om huruvida man lämnar över ett carte blanche till Europeiska rådet, till EU-nivån, för att få upp nya saker på bordet. Min fråga handlar alltså egentligen inte om carte blanche i den meningen. Frågan gäller snarare ifall det enbart är ansvarsfördelningen inom EU som kommer att komma upp till diskussion eller om andra saker också kan komma upp. Ifall det bara är ansvarsfördelningen eller åtagandet som kommer att diskuteras spelar det nästan ingen roll vad vi säger här, eftersom vi redan har övertruffat det.

Min fråga är: Finns det någonting annat som kan komma upp på bordet?

Jag uppfattar det som att svaret på den frågan är nej. Jag vill bara höra det också.

Anf. 15 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Mitt bestämda intryck är också att svaret är nej när det gäller det.

I fråga om de enskilda medlemsstaternas ratificering, som ordföranden tog upp, är det ett bekymmer att Polen ännu inte har ratificerat Dohatillägget till Kyotoprotokollet. Vi har verkligen försökt trycka på för att det ska ske.

Att komma till Marrakech och inte ha ratificerat vare sig Dohatillägget eller Parisavtalet skulle vara ganska nesligt för EU, för att uttrycka det milt. Vi hoppas alltså att vi kan få med oss Polen på detta. Men det här ska naturligtvis inte lätta på trycket på Polen och andra länder när det

gäller att sedan ta sin del av bördefördelningen. Det finns förstås en risk för det. Men jag tror att den risken skulle kvarstå i vilket fall som helst. De är nämligen beredda att dra detta så långt de bara kan. Det spelar egentligen ingen roll; i ett eller annat läge kommer vi att komma fram till en crunch line när vi måste få till en bördefördelning. Då kommer de att försöka så mycket de kan ändå.

Jag kan inte se att det skulle finnas något som helst negativt med att vi går fram med att ratificera utan att bördefördelningen är klar. Jag tror, i fråga om utpressningsdelen, att de medlemsländer som är mindre villiga kommer att kunna dra fram det kortet hela tiden i alla fall.

Enligt rättstjänsten kommer bördefördelningen inte behöva vara klar förrän 2020. Det kan möjligtvis tas till intäkt för att vi inte behöver skynda alls. Men vi kommer att driva på för att det som påbörjades i och med kommissionens förslag i somras måste göras klart. Det finns ingen anledning att vänta.

Flera medlemsstater är klara med sina nationella godkännanden – Frankrike, Ungern, Tyskland och Österrike. Danmark är på gång. Det omfattar en mycket stor andel av utsläppen. Det innebär att de länderna kan sitta med vid första partsmötet.

Det finns fortfarande frågetecken kring hur EU:s utsläpp ska räknas som ratificerande part. Vi står för ungefär 12 procent av de globala utsläppen. Ska hela utsläppsmängden räknas, eller ska man bara räkna utsläpp från de medlemsstater som har ratificerat tillsammans med EU?

Det blir en uppgift för FN:s rättstjänst att granska det. Men tolkningen är att oavsett på vilket sätt det beräknas kommer EU:s ratificering att innebära så många procent att avtalet kommer att träda i kraft i alla fall.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Vi konstaterar att nämnden ger stöd för regeringens ståndpunkt i fråga om beslutet om principen att EU ska ratificera Parisöverenskomsten.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3 på rådets dagordning om förändringar inför den 22:a sessionen i partskonferensen. Vi pratar då om det 22:a mötet i ordningen för klimatkonventionen. Men det kan bli ytterligare partsmöten för andra protokoll och legala avtal under den ramen.

Anf. 17 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru ordförande! Ordförandeskapet har för avsikt att rådet ska anta rådsslutsatser om EU:s position inför klimatkonventionens 22:a partsmöte i Marrakech.

Parisavtalet lägger grunden för ett långsiktigt och ambitiöst klimatarbete i världens alla länder. Det omfattande arbetet med att genomföra Parisavtalet tar nu vid. Ytterligare beslut behöver fattas inom ramen för de internationella klimatförhandlingarna.

Många av de frågor som var prioriterade före Paris fortsätter att vara prioriterade för vår regering. Sverige kommer att vara drivande för möjligheten att kontinuerligt höja ambitionsnivåerna genom den femåriga cykeln för utsläppsminskningar och den globala översynen. Centrala delar för ökad ambition är utvecklingen av ett gemensamt uppföljningssystem, det långsiktiga målet att den globala uppvärmningen ska hållas

långt under 2 grader och att ansträngningar ska göras för att hålla ökningen under 1 ½ grad.

COP 22 kommer att fortsätta det viktiga arbetet med att föra de här frågorna framåt. Beslut kommer att tas på kommande partsmöten.

Regeringen anser att förslaget till rådsslutsatser ger EU en bra grund för att kunna vara pådrivande i dessa frågor under partsmötet. Regeringen har fått gehör för sina synpunkter vid förhandlingarna av rådsslutsatserna. Det gäller bland annat inkluderande av stärkta skrivningar om målet i Parisavtalet om att det gäller att hålla temperaturökningen under 1 ½ grad, att alla parter ska ha samma åtagandeperioder på sikt och att ambitionen kan öka kontinuerligt, i linje med vad som krävs för att klara temperaturmålen.

Regeringen har också fått genomslag för skarpare skrivningar om att EU tydligt står bakom balansen i alla delar av Parisavtalet samt behovet av att dra nytta av synergierna med andra FN-processer, som de globala målen och Agenda 2030.

Regeringen har också bidragit till att konkretisera vilka resultat EU vill se i Marrakech, exempelvis i arbetet med arbetsprogrammet för utveckling av ett gemensamt uppföljnings- och transparensystem. Det gäller också de beslut som är planerade under partsmötet.

Balansen mellan utsläppsminskningar, anpassning och genomförandestöd i avtalet fortsätter att vara en viktig fråga för Sverige. Inför COP 22 arbetar givarländerna tillsammans för att ta fram en färdplan för sitt kollektiva åtagande om 100 miljarder dollar fram till 2020. Det är en prioriterad fråga för regeringen att vi, de utvecklade länderna, håller vad vi har lovat och att Sverige deltar aktivt i framtagandet av färdplanen.

Frågor om klimatfinansiering behandlas, som vi vet, främst i rådet för ekonomiska och finansiella frågor, Ekofin. Sverige har dock verkat för att miljörådets slutsatser ska spegla balansen i Parisavtalet. Vi kan förvänta oss viss diskussion i denna fråga. Det är då viktigt att respektera respektive råds mandat.

Mot denna bakgrund finns det inte förväntningar om att EU:s eller Sveriges positioner inom miljörådets kompetensområde behöver förändras väsentligt inför COP 22.

Sammanfattningsvis anser regeringen att förslaget till rådsslutsatser tillgodoser de svenska prioriteringarna. Regeringen föreslår därför att Sverige kan ställa sig bakom förslaget till rådsslutsatser.

Anf. 18 JENS HOLM (V):

Tack för föredragningen!

Vänsterpartiet tycker inte att målsättningen om att minska EU:s utsläpp med 40 procent till 2030 räcker. Målsättningen borde vara åtminstone 60 procent.

När det gäller klimatfinansiering förstår jag att det är Ekofin som klubbar den frågan. Men det hade varit bra ifall det, redan på det här stadiet, hade funnits en tydlig formulering om att det behövs nya och additionella medel. Det brukar vara en knäckfråga att få igenom den formuleringen.

Vad gäller punkt 19 om tekniköverföring och kapacitetssuppleering tycker jag att det inte sägs någonting om *hur* det ska göras. Det känns mest som en välvillig formulering.

2016/17:4
29 september

För att summera tycker Vänsterpartiet att det här är lite för allmänt hållet. Man borde ha kunnat komma längre med slutsatserna.

Jag har några konkreta frågor. Det gäller till exempel punkt 6, som också upprepas i punkt 9. Man pratar om en balans mellan antropogena utsläpp och upptag i sankor. Vad menas egentligen med det? Det skulle kunna tolkas som att man öppnar för att kunna tillgodoräkna sig mycket från till exempel skogen och från markanvändning och därmed inte behöver göra riktiga utsläppsminskningar.

Angående punkt 10 är det bra att det som Jesper tog upp på den förra punkten står med. De nationella bidragen räcker inte för att nå 2-gradersmålet och inte minst 1 ½-gradersmålet. Borde inte Sverige verka för att EU ska gå längre än hittills?

Förhandlingarna inom ICAO, internationella civila luftfartsorganisationen, nämns i punkt 21. Vi vet inte vad som kommer att hända där. Men jag har fått ganska oroväckande signaler om att man ska öppna för mycket uppköp av krediter i stället för att flygindustrin ska ta sitt ansvar och åläggas konkreta utsläppsminskningar. Vill ministern kommentera det och ifall regeringen har en position?

Sist men inte minst finns genusfrågan inte med på något vis i slutsatserna. Jag vill minnas att Sveriges position brukar vara att driva genusfrågan i klimatsammanhang. Det är en viktig fråga, inte minst vad gäller anpassningsbiten. Är det något som ni har tagit upp eller avser att ta upp?

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Jag har också en fråga.

Jag konstaterar först att det är långtgående slutsatser som miljöministrarna förhoppningsvis kommer att anta i morgon, inför Marrakech-mötet. Man är pådrivande för att det mötet ska ta sig an uppgiften att börja arbeta för att genomföra Parisavtalet, oavsett om mötet kommer att inkludera ett första partsmöte för Parisavtalet eller ej. Det finns många beslut från Paris som man måste arbeta med, oavsett om det blir ett första partsmöte i år eller först nästa år.

Flera av de här punkterna bekräftar att EU tänker fortsätta vara en pådrivande part. Jag välkomnar inte minst att man driver på för balansen i avtalet. Det är oerhört viktigt, för helheten i Parisavtalet och för utvecklingsländerna, att det här avtalet inte enbart handlar om de rika ländernas minskning av utsläppen utan lika mycket om att jobba tillsammans för omställning och för att stödja varandra, inte minst de allra fattigaste länderna, med anpassningsfrågorna.

Det finns flera punkter där Sverige skulle vilja skriva ännu skarpare. Men vi vet också att det finns länder som skulle vilja skriva betydligt mesigare. Jag undrar samtidigt om EU har varit så tydligt förut på ministernivå som när man nu slår fast att man kommer att överträffa sitt eget åtagande – hur rättsligt bindande det nu är när Polen inte ratificerar. Men åtagandet till 2020 är enbart minus 20 procent. Sveriges riksdag har sagt att det mycket väl skulle kunna vara högre än så, och man konstaterar nu att man kommer att överträffa detta – det är minus 24 procent jämfört med 1990. Det är naturligtvis i sig ett bidrag som medför en ambitionshöjning av Parisavtalet, när det väl träder i kraft 2020. Det är bra att det i de här slutsatserna är en stark betoning på åtgärder före 2020.

Alla vet att ju tidigare vi gör saker desto mindre svårt blir det att lösa frågorna efter 2020.

Som jag förstår ståndpunkten har Sverige inte längre några utestående skrivningar som man, så att säga, inte ser att man har fått med i utkastet. Däremot finns det naturligtvis en farhåga att det finns andra länder som skulle vilja förändra saker åt ett sämre håll. Men om jag förstår ståndpunkten rätt finns det inga utestående meningar som Sverige slåss för att få in i den här ståndpunkten.

Anf. 20 LARS TYSKLIND (L):

Tack för föredragningen!

Jag skulle också vilja ta upp punkterna 21 och 22 om ICAO och IMO. Man rundade på något vis den här problematiken i Paris. Även när vi diskuterar de nationella klimatmålen bygger mycket på att man kommer fram med de globala framgångarna. Annars faller många andra bitar också. Jag är också angelägen om att höra vad vi har för möjligheter att driva på i den frågan. Vad händer om man misslyckas? Jens Holm uttryckte det väl ganska bra. Vad kan Sverige och EU göra om man inte får till de här utsläppsminskningarna på global nivå? Jag tycker att det är avgörande även när vi diskuterar nationella klimatmål.

Anf. 21 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Tack för många och viktiga frågor! Det är klart att vi från svensk utgångspunkt, med den breda överenskommelse vi har i Miljömålsberedningen och med de ambitioner vi har, kan tycka att ambitionerna är för svaga. Men nu är det den överenskommelse vi har inom EU. Vi kan väl konstatera att vissa av länderna fortfarande kämpar med näbbar och klor för att sänka ambitionerna, åtminstone för sin egen del, så det finns också en poäng med att kunna sätta de här målen och driva de här frågorna gemensamt – än så länge är det 28 länder. Precis som ordföranden påpekade har vi stridit för att förbättra den här texten och rådets slutsatser. Vi har fått igenom en del förbättringar som vi är nöjda med, som jag redogjorde för nyligen.

När det gäller nya additionella medel är det någonting som Sverige driver. Men, som sagt var, det är Ekofins slutsatser som kommer att komma med detaljerna det.

När det gäller flygets utsläpp är Sveriges position förankrad av infrastrukturministern, Anna Johansson, inför de förhandlingarna. Vi är naturligtvis angelägna om att det ska bli bindande åtaganden inom ICAO. Men det vi ser är förstås en svår förhandling. Vi följer den noggrant. Om ICAO inte skulle fungera finns naturligtvis frågan om att försöka införliva flygets utsläpp i ETS-systemet snarare. Det är då Sveriges andra position, om det inte skulle bli lyckosamt i ICAO-förhandlingarna. Det är väl så mycket jag kan säga för tillfället.

Genusfrågan är jätteviktig. Tack, Jens Holm, för att du tar upp den. Sverige har drivit hårt att det skulle in i själva Parisavtalet som sådant. Vi har rådsslutsatser i den frågan. Nu är de inte med här. Det kunde de kanske ha varit. Men vi tycker att det är bra att det åtminstone finns i Parisavtalet. Det är en viktig fråga, inte minst när det handlar om anpassning och att det är de allra svagaste och mest utsatta som drabbas mest av

2016/17:4
29 september

klimatförändringarna. Tyvärr är det ofta kvinnor som får sorteras in i den kategorin, även om man automatiskt inte ska göra det.

Finns det några utestående frågor som Sverige driver? Mitt intryck är att det inte finns det från några andra länder heller, utan det är den här texten som kommer att behandlas i morgon. Det finns inga andra frågor på bordet.

Sedan gällde det balansen mellan antropogena utsläpp och sänkor. Det är en text som vi inte är särskilt förtjusta i, men den står i avtalet. Det här är helt enkelt en hänvisning till den texten.

Anf. 22 JENS HOLM (V):

Vi har då en avvikande mening. Vi tycker att Sverige borde driva att utsläppen ska minska med 60 procent, inte bara 40 procent. Vi tycker att Sverige tydligt borde verka för att de två olyckliga formuleringarna om sänkor inte borde finnas med i texten. Även om det är Ekofin som fattar beslut tycker vi att själva principen om ny och additionell finansiering borde kunna finnas med redan nu. Vi tycker att skrivningarna om tekniköverföring och kapacitetssupplevering borde vara tydligare, och det borde Sverige verka för.

Det här är ett toppmöte där parter från hela världen möts. Sverige är en part, men i de här sammanhangen talar Sverige bara med EU:s röst. Vi tycker att Sverige skulle kunna acceptera EU:s position, men vi borde också kunna ha en egen position när Sverige reser till ett klimattoppmöte som går utöver EU. Så tyckte vi inför Paristoppmötet, och så tycker vi här också.

Det är vår avvikande mening.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Jag har bara en fråga när det gäller den första punkten, som är väl känd från den här nämnden och från riksdagen och sådana saker. Det gäller vad Sverige ska tycka om EU:s utsläppsmål. Det här är ju en text för miljöministrarna inför Marrakech. Jag skulle vilja höra om Jens Holm verkligen anser att det här är där vi i EU-nämnden ska uttala nya klimatomål för EU, så att säga. Jag ser inte riktigt att det är den frågan som är på bordet i den här deklarationen från miljöministern.

Anf. 24 JENS HOLM (V):

Ordföranden kan ha rätt i att det inte är just i det här sammanhanget som det är lämpligt att lyfta upp det. Men jag vill ändå ha med det i vår avvikande mening som en ståndpunkt, för det är vår ståndpunkt. Och eftersom den målsättningen tas upp i punkt 4 tycker jag att det är viktigt för oss att deklarera att vi inte är nöjda med minus 40 procent, utan vi vill gå längre.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Då förstår jag att det var en sammanhängande ståndpunkt, så att säga, som det här redogjordes för från Vänsterpartiet.

Finns det andra frågor och synpunkter från nämnden om dagordningspunkt 3 om förberedelserna inför Marrakechmötet? Jag finner inte

så. Då finner jag att det med en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Har ni några övriga frågor på miljörådet? Det har ni inte. Då får vi tacka klimatministern för dagens sammanträde.

2016/17:4

29 september

Anf. 26 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Tack så mycket!

Innehållsförteckning

§ 1 Miljö.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	2
Anf. 5 ESKIL ERLANDSSON (C).....	3
Anf. 6 JESPER SKALBERG KARLSSON (M).....	3
Anf. 7 JENS HOLM (V)	4
Anf. 8 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 9 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	5
Anf. 10 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 11 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	6
Anf. 12 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 13 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	7
Anf. 14 JESPER SKALBERG KARLSSON (M).....	7
Anf. 15 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	7
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 17 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	8
Anf. 18 JENS HOLM (V)	9
Anf. 19 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 20 LARS TYSKLIND (L)	11
Anf. 21 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	11
Anf. 22 JENS HOLM (V)	12
Anf. 23 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 24 JENS HOLM (V)	12
Anf. 25 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 26 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	12